

Kamer van volksvertegenwoordigers Verkiezing

De Kamer van volksvertegenwoordigers is samengesteld uit 150 Kamerleden die in 11 kieskringen rechtstreeks en in één stemronde worden verkozen voor een periode van vijf jaar tenzij de Kamer eerder ontbonden wordt.

Elf kieskringen

De wet bepaalt de kieskringen. De kieskringen vallen samen met de provincies met uitzondering van de kieskring Brussel-Hoofdstad. Het aantal zetels per kieskring staat in verhouding tot het bevolkingscijfer van de kieskring. Het bevolkingscijfer van elke kieskring wordt om de 10 jaar door middel van een volkstelling bepaald.

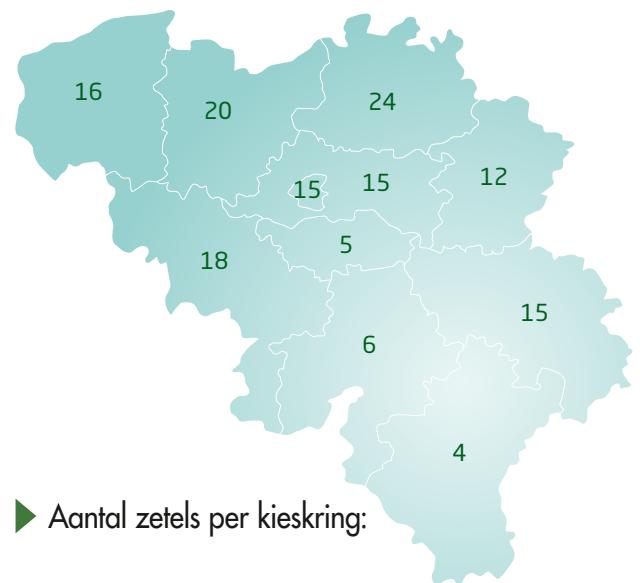
Wie mag stemmen?

De Kieswet bepaalt dat alle Belgische mannen en vrouwen vanaf de leeftijd van 18 jaar stemgerechtigd zijn. In België bestaat stemplicht. De wet van 27 januari 1999 (Belgisch Staatsblad van 30 januari 1999) heeft voor de gemeenteverkiezingen het stemrecht uitgebreid tot de burgers van de Europese Unie die de Belgische nationaliteit niet hebben. In 2004 werd het stemrecht opnieuw uitgebreid. Door de wet van 19 maart 2004 (Belgisch Staatsblad van 23 april 2004) kunnen burgers van buiten de Europese Unie die al minstens vijf jaar ononderbroken hun hoofdverblijfplaats hebben in België, hun stem uitbrengen bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Wie kan verkozen worden?

De Grondwet bepaalt volgende voorwaarden om verkozen te kunnen worden in de Kamer (verkiezingsvoorwaarden; Art 64 G.W.):

- Belg zijn
- het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten
- de volle leeftijd van 18 jaar hebben bereikt
- zijn woonplaats hebben in België.

► Aantal zetels per kieskring:

Antwerpen : 24
 Oost-Vlaanderen : 20
 Henegouwen : 18
 West-Vlaanderen : 16
 Vlaams-Brabant : 15
 Brussel-Hoofdstad : 15
 Luik : 15
 Limburg : 12
 Namen : 6
 Waals-Brabant : 5
 Luxemburg : 4

Hoe worden de zetels verdeeld?

De zetels worden, evenredig met het aantal behaalde stemmen (lijst- en naamstemmen) toegekend aan de lijsten die minstens 5% van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen in de kieskring behaalden⁽¹⁾. De zetelverdeling gebeurt dus op een proportionele wijze (vastgelegd bij wet - art.62 GW).

► A. Vaststellen van de kiesdeler per kieskring:

$$\text{Kiesdeler (c)} = \frac{\text{totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen (b)}}{\text{Aantal te begeven zetels (a)}}$$

► B. Vaststellen van de kiesquotient per lijst (e):

$$\text{kiescijfer (d)} = \frac{\text{het aantal stembiljetten met een lijststem} + \text{het aantal stembiljetten met een of meer naamstemmen per lijst}}{\text{kiesdeler (c)}}$$

Het kiesquotiënt geeft het aantal zetels aan dat aan de lijst onmiddellijk wordt toegekend.

Voorbeeld:

a) Vaststellen kiesdeler (c)

- totaal van het aantal geldig uitgebrachte stemmen in kieskring X = 560.000 (b)
- aantal te verdelen zetels = 20 (a)
 $c = \frac{b}{a}$ of $\frac{560.000}{20} = 28.000$

b) Vaststellen kiesquotiënt (e)

- kiescijfer (d) lijst gedeeld door kiesdeler (c)

	Kiescijfer(d)	quotiënt(e)	verworven zetels
lijst 1	84.000	3	3
lijst 2	140.000	5	5
lijst 3	280.000	10	10
lijst 4	56.000	2	2
totaal	560.000		20

► Zeteltoewijzing

Als iedere lijst weet hoeveel zetels zij in elke kieskring heeft, moeten de zetels worden toegekend aan de individuele kandidaten.

Dat gebeurt zo:

Voor elke lijst die zetels behaald heeft, bepaalt men het verkiesbaarheidscijfer. Dit verkrijgt men door het kiescijfer (het aantal stemmen dat een lijst behaald heeft) te delen door het aantal behaalde zetels plus één (kieswetboek - art. 172).

Een kandidaat die het verkiesbaarheidscijfer behaalt is verkozen. Hierbij houdt men rekening met de naamstemmen van elke kandidaat en de helft van de behaalde lijststemmen.

De eerste kandidaat kan als eerste putten uit de lijststemmen, voor zover hij dat nodig heeft om het verkiesbaarheidscijfer te behalen. Wat over blijft, wordt overgedragen naar de tweede kandidaat enzovoort.

Voorbeeld:

Op lijst 1 zijn er 5 kandidaten. De lijst behaalde 3 zetels.

Naamstemmen: 54.000. Lijststemmen: 30.000

De helft daarvan, 15.000, wordt toegewezen aan individuele kandidaten.

Het kiescijfer van de lijst is dus gelijk aan $30.000 + 54.000 = 84.000$

Het verkiesbaarheidscijfer is: $84.000 : 4 = 21.000$

	naamstemmen	verdeling lijststemmen	totaal	(1)
kand. 1	9.000	12.000	21.000	J
kand. 2	19.000	2.000	21.000	J
kand. 3	3.000	1.000	4.000	N
kand. 4	1.000	-	1.000	N
kand. 5	22.000	-	22.000	J
totaal =	54.000	15.000		

(1) J = verkozen

N = niet verkozen

■ Bijeenroeping van de Kamer na verkiezingen

De Grondwet bepaalt dat er binnen 40 dagen na de ontbinding van de Kamers verkiezingen georganiseerd moeten worden en de nieuwe Kamers binnen twee maanden bijeengeroepen moeten worden. (Binnen drie maanden ingeval een verklaring tot herziening van de Grondwet is aangenomen. Art. 46 G.W.)

■ Onderzoek van de geloofsbrieven

Hiermee wordt het onderzoek bedoeld, waarbij de nieuw verkozen Kamer nagaat of de volksvertegenwoordigers voldoen aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden en of de verkiezing regelmatig is verlopen.

In de praktijk verloopt dit onderzoek als volgt: tijdens de eerste vergadering van de Kamer na de verkiezingen worden bij loting zes commissies samengesteld die elk zeven leden tellen. Iedere commissie onderzoekt de processen-verbaal van de verkiezingen van een aantal kieskringen en stelt daarover een verslag op. In plenaire vergadering wordt gestemd over de conclusies van iedere commissie en worden de personen van wie de geloofsbrieven geldig zijn verklaard, door de Kamer tot volksvertegenwoordiger uitgeroepen.

■ Eedaflegging

De Kamerleden leggen, vooraleer in functie te treden, de volgende eed af: "Ik zweer de Grondwet na te leven".

⁽¹⁾ De berekeningsmethode voor de toepassing van de evenredige vertegenwoordiging werd ontworpen door de Belgische jurist Victor D'Hondt (1841-1901). Het systeem D'Hondt wordt ook in tal van andere landen toegepast.